

توضیح بیماری سل :

سل یک بیماری عفونی واگیر داراست که توسط نوعی باکتری به نام "مایکوباکتریوم توبرکلوزیس" ایجاد می شود. این بیماری در هر ۴ ثانیه در دنیا یک نفر را مبتلا می کند. هنگامی که میکروب این بیماری وارد بدن می شود، فرد را آلوده می کند و چنانچه در بدن وی تکثیر یابد، علائم بیماری آشکار می گردد. این بیماری اغلب ریه ها را درگیر می کند، اما در هر جایی از بدن نیز ممکن است ایجاد گردد.

نحوه ی انتقال میکروب سل :

هنگامی که فرد مبتلا به سل از نوع ریوی یا حنجره ای که درمان نشده است، سرفه و یا عطسه کند، میکروب بیماری از طریق تنفس هوای آلوده به ترشحات ریز تنفسی (که با چشم دیده نمی شود و تا چندین روز در هوا باقی می ماند) به انسان منتقل می شود. سل خارج ریوی معمولاً قابل انتقال نیست.

عوامل خطر آفرین ابتلا به سل :

- برخی از انواع سرطان ها
- سوء تغذیه
- بیماری های کلیوی، دیابت
- معتادان به مواد مخدر
- سفر به کشورهایی که سل در آنجا شایع است

علائم بیماری سل :

- سرفه بیش از دو هفته که معمولاً با خلط و گاهی خلط خونی همراه است
- تب
- کاهش وزن و کاهش اشتها
- عرق کردن شبانه
- خستگی زود رس و ضعف بدنی
- تنگی نفس و درد قفسه سینه
- سایر علائم برحسب نوع عضو و ارگانی که درگیر شده مانند بزرگی غدد لنفاوی، درد استخوان، وجود خون در ادرار، نازایی و عقیمی می باشد

تشخیص بیماری سل :

افرادی که علائم بیماری را دارند، پس از مراجعه به نزدیک ترین مراکز بهداشتی درمانی و یا خانه های بهداشت، مورد شناسایی قرار می گیرند و از افراد مشکوک به بیماری سل سه نمونه خلط در عرض ۲ تا ۳ روز و تحت نظارت پرسنل بهداشتی جمع آوری می گردد و به آزمایشگاه ارسال می شود.

مراکز بهداشتی و درمانی و خانه های بهداشت برای افرادی که در معرض تماس نزدیک با بیماران سل ریوی قابل انتقال هستند (به خصوص شیرخواران و کودکان زیر ۶ سال) نیز بررسی های لازم را از نظر بیماری سل انجام می دهند.

چنانچه شواهد و آزمایشات نشان دهنده ی ابتلا به سل باشند، فرد باید تحت درمان قرار بگیرد.

تشخیص و درمان بیماری سل در کلیه ی

مراکز درمانی رایگان می باشد.

دانشگاه علوم پزشکی کردستان
بیمارستان سینا کامیاران

پمفلت آموزشی بیماری سل

واحد پرستاری آموزش و پیگیری بیمار

بازنگری سال ۱۴۰۳

آموزش بیشتر در

پیشگیری از سل :

- ✓ بهترین راه پیشگیری از سل، درمان بیماران مبتلا به سل و رعایت نکات بهداشتی در رابطه با فرد مبتلا از طرف نزدیکانش و تحت نظارت مستقیم کارکنان بهداشتی می باشد
- ✓ بیمار تا ۱۵ روز بعد از شروع درمان باید هنگام عطسه و سرفه با دستمال جلوی دهان و بینی خود را بپوشاند
- ✓ در محیط های عمومی خنده و صحبت و سرفه نکند
- ✓ از انداختن خلط روی زمین خودداری کند و آن را در دستمال کاغذی ریخته و در صورت امکان آن را بسوزاند
- ✓ تا حد امکان از حضور در اماکن عمومی و تماس نزدیک با کودکان خودداری کند
- ✓ درمان سل را به طور کامل به اتمام برساند
- ✓ افرادی که با او زندگی می کنند به طور کامل از نظر بیماری سل بررسی شوند
- ✓ اتاق بیمار از تهویه و نور کافی برخوردار باشد
- ✓ در طول درمان تغذیه مناسب شامل گوشت، تخم مرغ، انواع حبوبات، آجیل و خشکبار، میوه و سبزیجات و مایعات فراوان باشد
- ✓ در طول درمان با اتامبوتول، معاینه چشم به صورت دوره ای و منظم ضروری است

درمان بیماری سل :

بیماری سل قابل درمان است ، به شرط آن که داروهای ضد سل به دقت ، به طور کامل ، روزانه و ناشتا و تحت نظر مراقبین بهداشتی مصرف شوند .
دوره درمان سل حداقل ۶ ماه طول می کشد . در مرحله ی اول (مرحله ی حمله ای) به صورت چهار دارویی و به مدت ۲ ماه و در مرحله دوم (مرحله ی نگه دارنده) به صورت دو دارویی و به مدت ۴ ماه ادامه می یابد . در اکثر موارد خطر انتقال بیماری پس از دو هفته از آغاز درمان صحیح ، از بین می رود .
در صورتی که درمان ناموفق و یا ناقص باشد ، بیماری سل به نوع خاصی به نام " سل مقاوم " تبدیل خواهد شد . از ویژگی های سل مقاوم عوارض شدید دارویی ، هزینه های بسیار بالای درمان و موفقیت بسیار کم آن خواهد بود . ممکن است برنامه دارویی بر اساس نظر پزشک به مدت ۶ تا ۱۲ ماه ادامه یابد .

عوارض داروهای ضد سل :

- ❖ سرگیجه و تاری دید
- ❖ تهوع و استفراغ
- ❖ زرد شدن سفیدی چشم ها
- ❖ عدم تعادل
- ❖ وزوز گوش